

AKV-NYT

Læs mere om investeringer til
kampagnen 2024, strategien
mod skimmel og den nuværende
markedssituation

Kampagnen og nye investeringer

Af adm. direktør Ronnie B. Nielsen

Kampagnen 2023 er vel overstået, og på trods af de lave stivelsesprocenter og høje smudsprocenter gik kampagnen rimeligt for AKV. Der var et par områder, hvor den lave stivelsesprocent gav problemer, specielt i forhold til en større mængde pulp med lavt tørstofindhold, samt vandforbrug i forhold til mængden af produceret mel.

Det er ikke første år, at vi har problemer med den større mængde pulp. På den baggrund investerer AKV i endnu en pulpdekanter for at sikre, at den producerede pulp lever op til de specifikationer, som pulpen bliver solgt til at opfylde. Det betyder, at AKV fremover kan afvande pulpen tilstrækkeligt uagtet stivelsesprocenten i de leverede kartofler. Yderligere bliver der investeret en del i at opgradere bygninger og siloer ift. kvalitet. Den nye investering i modificerede stivelser stiller større krav til AKV som en fødevaringrediensvirksomhed, og derfor skal eksisterende fabrikker også have en opgradering. Det betyder, at en del rum får udbedret mindre fejl og mangler, med henblik på at sikre fødevarer sikkerheden.

Samlet bliver det en større investering at udbedre alle de mangler, der kan identificeres. Men hellere det opgraderes nu, end det skaber udfordringer,

Vi skal stavles

Af direktionssekretær Marlene Harbo

Det var rekordmange avlere og medarbejder, der den 31. januar 2024 deltog i vores avlermøde i Hjallerup Kulturhus. I alt var vi 143 deltager, hvilket betød, at vi kom til at sidde tæt, men hvis du spørger vores formand Jørgen Skeel, så gør det bestemt ikke noget.

Det er dejligt at så mange af vores avlere ønsker at komme og deltage i en god dag, hvor vi får informeret om det sidste nye fra virksomheden samt den nye viden, som vores Agro afdeling har tillært sig siden sidst, siger Jørgen Skeel.

Udover ovenstående oplæg deltog Lars Bødker, der er landskonsulent ved Seges, og som havde, og stadig har, en vigtig rolle ift. håndteringen af skimmel i Danmark. I hans oplæg kom han både ind på skimmelsituationen, strategien for 2024 samt chitwoody, brok og andre karantænesygdomme. Vores Agrochef Henrik Pedersen var positiv over oplæggene og tilføjede med et glimt i øjet: *Det er dejligt, når andre bakker op om det, som Agro ihærdigt forsøger at formidle til avlerkredsen.*

Overordnet blev dagen vurderet til at være en succes, og vi håber, at det høje deltagerantal smitter af på vores generalforsamling, der også afholdes i Hjallerup Kulturhus den 20. juni kl. 9.30.

Byggeriet til den nye fabrik er gået i gang

når den nye fabrik er klar til brug medio 2025.

Sidste område, som der bruges en del ressourcer på, er sikkerheden. AKV oplevede en arbejdsulykke under en reparation sidste år, som gav en del fravær og længere sygemelding. Vores medarbejdere er heldigvis tilbage, men på den baggrund har vi set på vores sikkerhed i forbindelse med arbejdet på fabrikken. Her er identificeret områder, hvor sikkerheden kan opgraderes. Det vil der blive brugt de nødvendige ressourcer på. Det er en prioritet, at det er sikkert for vores medarbejdere at gå på arbejde hver dag.

Jørgen Skeel takkede af for et godt møde

Vaskeriet gearer op. Klar til at rulle nye forbedringer ud i 2024

Af direktionssekretær Marlene Harbo

I 2023 stod vaskeriet over for udfordringer, især da frosten ramte. Det afslørede et presserende behov for forbedret frostsikring, da isdannelse forårsagede driftsproblemer. Inden næste kampagne vil vaskeriet derfor få en række forbedringer, der skal sikre driften i alt slags vejr.

En af de mest betydningsfulde ændringer er installationen af en ny, større dekanter, som vil øge kapaciteten til at håndtere humus med 40%. Dette er særligt vigtigt i de våde måneder oktober og november, hvor mængden af humus er høj på grund af direkte opgravning og meget vand. Med den nye dekanter forventes det, at der vil blive produceret mere rent vand, som kan bruges til at skylle kartoflerne, hvilket vil resultere i renere mel og mindre sand i stivelsesproduktionen.

For at sikre en mere præcis styring af kartoffelmængden, vil der blive installeret ekstra sensorer på stjernebordet, hvor det første lag af smuds fjernes. Sandudskillelsen fra vaskevandet, som fungerede godt sidste år, vil fortsætte uden ændringer. Derudover er der planer om at asfaltere hele området bag vaskeriet for at lette fjernelsen af sten og sikre en renere arbejdsplads.

I det gamle vaskeri, hvor destoner står, vil en ny dykpumpe blive installeret, hvilket vil forbedre adskillelsen af humus fra vaskevandet før det når fabrikken. Der vil blive udført løbende vedligehold som sædvanligt, og selvom der er gjort fremskridt med frostsikring, er der stadig udfordringer. Yderligere tiltag vil blive implementeret, især i forbindelse med humussepareringen, for at forbedre robustheden mod frost.

Disse forbedringer vil ikke kun øge vaskeriets kapacitet og effektivitet, men også sikre en mere stabil drift, under alle vejrforhold. Med disse forbedringer ser vaskeriet frem til en forhåbentlig produktiv kampagne i 2024.

En styrke i vaskeriet er vores effektive sandadskillelse, selvom det fortsat er et område, der kræver opmærksomhed på grund af den stigende mængde sand. Men det er medarbejderne, både operatører og vedligeholdelsespersonale, der udgør kernen i vaskeriets styrke. Deres dedikation og indsats er uundværlige for den daglige drift og den overordnede succes.

Samarbejdet i mellem afdelingerne er en anden styrke, især forbindelsen med vejehuset og vognmændene. Vejehuset spiller en central rolle i kommunikationen og koordineringen, hvor de sørger for at holde alle informeret om tidsfrister og eventuelle problemer med sten eller smuds. Deres evne

Frosten ramte vaskeriet hårdt i december 2023

til at håndtere uforudsete situationer, som når bilerne ikke kommer som planlagt, er et bevis på deres teamånd.

Vognmændene bidrager også til denne positive dynamik med en blanding af professionalisme og personlige relationer. Efter en pause på otte måneder genoptages arbejdet ofte med en følelse af kollegialt fællesskab, og for nogle er det endda en familieaffære, da de har familiemedlemmer, der kører kartofler.

Det største sammenhold føles med vejehuset, som er den afdeling, der er mest interaktion med. Der er også en betydelig kontakt med RC 1 og smedene, hvor der udveksles ideer til forbedring af kartoffelrensningen.

At kunne arbejde udendørs er et værdsat aspekt af jobbet, som giver en følelse af frihed og forbundethed med det omgivende miljø. Dette element af arbejdet er med til at skabe en behagelig og tilfredsstillende arbejdsdag for alle involverede.

Samlet set er det kombinationen af teknisk ekspertise, stærke medarbejderrelationer og effektivt samarbejde på tværs af afdelinger, der gør vaskeriet til en robust og pålidelig enhed, og vaskeriet er klar til at tage hul på kampagnen 2024 med fornyet energi og optimisme.

Skimmelbekæmpelse i 2024

Af agrochef Henrik Pedersen

En udfordring – nej en kæmpe udfordring!

I 2023 var udfordringen, at Ranman blev taget af programmet, og at der var opstået en skimmelrace, som var resistent over for midlet Revus. Det lykkedes os at komme godt igennem sæsonen ved ændret middelvalg og nye strategier samt godt hjulpet af vejret. I 2024 er udfordringen stadig den samme, men nu også med risiko for, at der kommer skimmelracer, der er resistent over for Zorvec. Der er fundet skimmel med resistens over for Zorvec i Norge, Sverige, Holland og Tyskland. Zorvec-resistens er mere problematisk at arbejde med end Revus-resistens. Dette skyldes, at Revus-resistens er knyttet til en skimmelrace, mens Zorvec-resistens forekommer i mange racer, og er arvelig. Der er sågar fundet Zorvec- og Revus-resistens i samme skimmel et sted. Samtidig lurder den skimmelrace, hvor Shirlan har nedsat virkning imod.

Er det håbløst? Nej det er det ikke, men det er en stor udfordring, og der er flere lyspunkter. Det første er, at vi i 2023 lavede en strategi, hvis formål var at "styre" den Revus-resistente skimmelrace kaldet EU43. Det lykkedes langt hen ad vejen, idet den i slutningen af 2022 udgjorde over 80% af de skimmelfund, der blev undersøgt, og i 2023 udgjorde de samlede fund af EU43 under 20%.

Dette skyldes bl.a. en strategi, hvor vi undgik at anvende Revus i starten af sæsonen, samt at der var stor forståelse for konstante skift i mellem produkterne og altid at behandle med to midler på samme tid. Det andet lyspunkt er, at det ser ud til, at Zorvec-resistens opstår, når man anvender Zorvec mod et etableret skimmelangreb. Så budskabet er klart og tydeligt: Er der skimmelangreb, så undlad at anvende Zorvec! Endvidere kan det nævnes, at midlet Sporax er kommet på markedet. Det er egentlig den vigtigste del af midlet Proxanil, men når det nu forhandles uden blandingen med Cymbal, falder afgiften betydeligt, og dermed har vi, for en gang skyld, noget, som reducerer i prisen.

På (kort) sigt kommer Zorvec-resistens også til Danmark. Derfor er det vigtigt, at vi bruger alle de kort, vi har på hånden - herunder blanding af midler, skift i mellem midler, men ikke mindst anvendelse af sorter med ny skimmelresistens. Det drejer sig om sorter som Nofy, Ardeche, Fyone og Janick. Det forhold, at planten har et resistensgen mindsker risikoen for skimmelangreb og giver mulighed for anvendelse af mindre middel. Når vi får resistens mod både Zorvec og Shirlan til Danmark, vil det være en nødvendighed at anvende sorter med nye resistenser, hvilket også gør, at AKV har øget læggekartoffelproduktionen af disse.

AKV's nyeste godkendte sort på EU's sortliste

Forædling går nye veje

Af agrochef Henrik Pedersen

I den senere tid har bogstaver som NGT, GMO og CRISPR været omtalt i medier. Der er ikke tale om en ny diagnose for kartofler, men er i stedet forskellige begreber inden for forædling af afgrøder - herunder kartofler. NGT står for "Nye Gen Tekniker" og kan populært beskrives som en forfinet måde at ændre planters egenskaber på i et laboratorium. Der er udviklet teknikker, som gør, at man, meget præcist, kan enten tilføje en kartoffelsort et nyt gen eller fjerne et uønsket gen og dermed lave en forbedret udgave af den gamle sort. Tidligere har den nye sort haft betegnelsen GMO og dermed været uønsket i EU. Men fordi nye teknikker er så præcise, og fordi mulighederne ved at anvende teknikkerne er store, arbejder man i dag med at få NGT-planter væk fra GMO-betegnelsen. Lige nu har EU parlamentet givet et første ja hertil, mens ministerrådet ikke har nået at behandle forslaget, inden de er gået i valg-mode. Derfor ventes der ikke afgørelse før engang i 2025.

NGT omfatter CRISPR, som er en teknik, hvor man kan slukke et gen. Det kan f.eks. være et gen, der u hensigtsmæssigt øger kartoffelplantens modtagelighed for skimmel. Hvor stor effekt dette har i praksis er pt. ikke dokumenteret. NGT omfatter også cisgenese, hvor man flytter et gen fra en kartoffelsort (eller vildart af kartofler) ind i en kendt kartoffelsort, hvilket f.eks. kan være et resistensgen mod skimmel. Her er perspektiverne meget store, idet man herved kunne lave en Kuras med

mindre modtagelighed for skimmel. Jamen det har vi også i en af de nye sorter som Nofy og Fyone! Det er rigtigt, men fælles for de nye sorter med høj skimmelresistens er, at de kun indeholder et resistensgen, som gør, at de ved stort skimmeltryk eller ved udvikling af nye skimmeltyper kan miste noget af deres resistens. Ved cisgenese kan man f.eks. indsætte både resistensgenet fra Nofy og resistensgenet fra Fyone i en Kuras og dermed får man en sort med 2 forskellige resistensgener, hvilket gør det endnu vanskeligere for skimmel at bryde resistensen, og dette samtidig med at man beholder de gode dyrkningsegenskaber fra Kuras. Det kan man også ved "naturlig" forædling, og der kommer her sorter, som har fler-gensresistens og dermed en rigtig god skimmelresistens.

Men der går lidt tid, inden det kommer ud i praktisk avl. De nye sorter skal laves, og der skal produceres nogle knolde, så de kan afprøves for at sikre, at der ikke er sket noget u hensigtsmæssigt i processen. Derefter skal opformering igangsættes, hvilket tager minimum 5-6 år, inden det første materiale er klar til stivelsesavl, og sideløbende hermed skal sorten igennem en værdiafprøvning for at komme på sortliste som ny sort. Og så er der forbeholdet med EU-godkendelse af teknikkerne og hvilke betingelser, der kunne følge med.

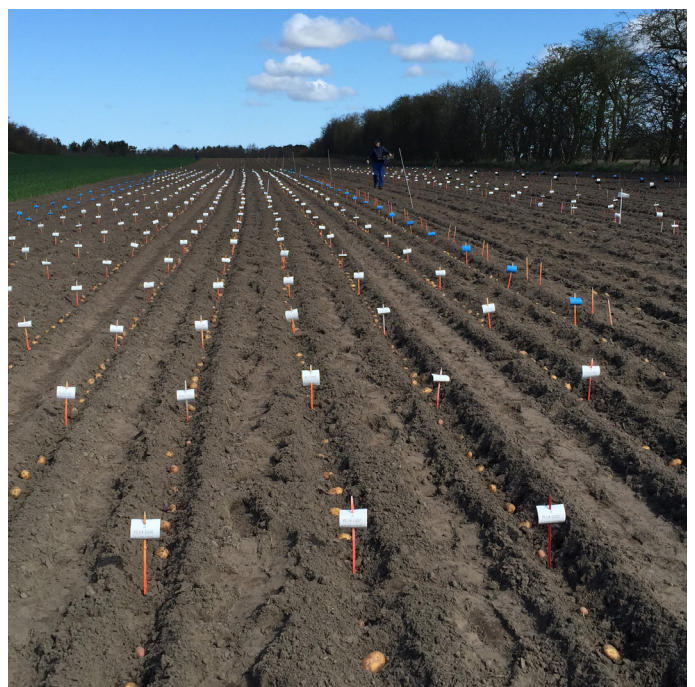
Men vi tror, at det er værd at vente på, for perspektiverne er store.

Janick - ny sort fra AKV

Af Agrochef Henrik Pedersen

En høj stivelsesprocent, et stort udbytte og en god skimmelresistens kendetegner den nye sort Janick fra AKV's forædlingsprogram. Den blev krydset ved AGRICO i Holland i 2011, og den første knold blev lagt hos AKV i 2013. Herefter har den været igennem et forløb med 3 års afprøvning hos AKV, test i Holland og senere også Østrig, Tyskland og Frankrig, indtil det i 2021 blev besluttet, at sorten havde udvist så gode egenskaber, at den skulle til værdiafprøvning med det formål at få den på EU's sortliste over kartoffelsorter. I februar 2024 kom godkendelsen, og sorten er nu klar til opformering.

Heldigvis startede vi produktion af læggekartofler for 4 år siden, hvilket gør, at der til foråret 2026 vil være de første mængder til salg. Janick bliver let at kende, da skindet er rødt, og af andre egenskaber kan nævnes, at den har pæne regelmæssige knolde, virker robust, og man bliver ikke fristet til levering til forlevering, da den er ret sen. Med en stivelsesprocent på 2-3% over Kuras er det en sort, vi glæder os til at se på fabrikken.

Billede fra en forædlingsmark

Bekymring om næste års produktion i Europa fastholder de høje priser

Af salgsdirektør Bjarne Larsen

Sidste kampagnes begrænsede produktion af kartoffelstivelse i Europa kombineret med frygten for en yderligere begrænset kampagneproduktion til efteråret er nu begyndt at sætte sine spor i markedet.

Hos nogle producenter ligger der egentlig en del stivelse i siloerne, men det ligger primært hos nogle få af de større producenter og så os selv. De øvrige producenter i Frankrig, Polen, Østrig og Sydtyskland er stort set ude af markedet for tiden, hvilket skaber gode muligheder for os.

Samtidig er der begrundede bekymringer i markedet omkring næste kampagne. Sidste kampagnes begrænsede produktion koblet med det våde vejr har resulteret i for få læggekartofler over hele Europa. Den fortsatte konkurrence om jorden i Centraleuropa fortsætter også, og de høje priser på pommes frites-kartofler presser i den grad stivelsesproducenterne i regionen. Disse er tvunget til ligeledes at betale høje priser for kartoflerne, men alligevel falder arealerne med stivelseskartofler, for man kan ikke matche priserne i pommes frites-industrien.

Det kommer eksempelvis den franske kartoffelstivelsesproducent Roquette til at mærke. Indenfor de næste par år åbner to pommes frites-fabrikker med en kapacitet på i alt 700.000 ton ca. 50 km fra deres fabrik. Også den hollandske markedsleder Avebe og tyske Emsland kan mærke presset, alt imens vi i Danmark nyder godt af prisudviklingen.

Vi har derfor at gøre med en sjælden situation. Normalt ville de nuværende høje markedspriser for kartoffelstivelse tiltrække flere avlere i Europa, hvorfor næste års produktion ville stige og priserne falde tilbage. Det vi ser i øjeblikket, er derimod høje priser og fortsat faldende produktionsmængder.

På den korte bane lover det rigtigt godt, men når kartoffelstivelse i den grad kobler sig af det generelle stivelsesmarked, så bør det selvfølgelig vække en del bekymring. Lige nu er priserne på kartoffelstivelse næsten dobbelt så høje som for majs- og hvedestivelse. I papirindustrien konkurrerer kartoffelstivelse mere direkte med de andre stivelser, så her og nu har vores salg af kationisk kartoffelstivelse det svært. Ligeledes skal vi nok forvente, at fødevareproducenter forsøger at undgå kartoffelstivelse, når de udvikler nye produkter til fremtidige lanceringer.

Uanset hvor velkommen situationen er, så er det derfor også helt afgørende, at vi husker at den nuværende situation med stor sandsynlighed er forbigående. Igennem mine knap 20 i branchen har jeg endnu ikke set et pendul, der ikke er svinget tilbage igen. Derfor må de nuværende markedspriser heller ikke lulle os i søvn – vi er nødt til at øge vores forædlingsandel, så vi kan øge vores konkurrencekraft i forhold til de øvrige producenter, så vi relativt set, kan betale mere for avlernes kartofler, også når markedsforholdene formodentligt normaliseres igen.

Vejrforholdene i 2023 har resulteret i en dårlig høst i stort set hele Europa

Nye ansigter på AKV

Af direktionssekretær Marlene Harbo

I økonomi har vi ansat Maiken Dahl Kaltoft som vores nye kontorelev. Med otte år hos Fjordline som supervisor inden for food and beverage, har Maiken en solid baggrund i kundeservice og ledelse. Hendes tid på Liselund Fripleshjem i Vodskov, som afløser har yderligere skærpet hendes evner til at håndtere forskelligartede opgaver. Det var ønsket om at dykke dybere ned i økonomiens verden, der førte Maiken til AKV. Med en klar vision om en fremtid inden for bogholderi eller lignende felter, fandt hun AKV's elevplads tiltalende, især med muligheden for at fordybe sig i økonomiafdelingen og samtidig få indsigt i logistik, reception og laboratoriarbejde. Maiken mener, at hendes største bidrag til AKV vil være hendes vedholdende nysgerrighed, positive indstilling og humoristiske sans. Disse egenskaber er ikke kun værdifulde i dagligdagen men også essentielle for at skabe et dynamisk og inspirerende arbejdsmiljø. Hun ser mest frem til at møde sine nye kolleger og at blive en integreret del af organisationen. Med en ivrig lyst til at lære og vokse, er Maiken klar til at tage hul på et nyt kapitel hos AKV. Maiken er 28 år gammel, og bor i Langholt med sin mand og to børn.

Kontorelev Maiken Dahl Kaltoft

Produktionsdirektør Carsten Hjortshøj

Carsten Hjortshøj er AKV's nye produktionsdirektør. Han er uddannet civilingeniør i virksomhedssystemer, hvilket banede vejen for et årti i konsulentbranchen. Her specialiserede han sig i at forfine virksomheder gennem strategi og produktionskoncepter. De efterfølgende 12 år hos Royal Greenland cementerede hans status som en global leder, ansvarlig for LEAN-programmer og fabriksoptimering på tværs af kontinenter. Hertil tilføjer han: "Jeg har været ansvarlig for udvikling og implementering af koncernens LEAN program samt optimering på fabrikkerne globalt. De sidste fire år har Carsten været produktionsdirektør for 8 fabrikker med i alt ca. 800 ansatte. Det har været en fantastisk rejse, der har forberedt mig på de udfordringer, jeg nu står overfor hos AKV." Det var AKV's transformationsrejse og de udfordrende opgaver, der lokkede ham til at søge mod AKV. Han ser store potentialer i virksomheden og er drevet af muligheden for at bidrage til dens vækst og succes. Han ser frem til at anvende sin viden til at skabe resultater og bidrage til AKV's udvikling som en førende fødevarer- og ingrediensvirksomhed. Carsten, der bor i Aalborg med sin datter på 10 år, ser frem til at lære industrien bedre at kende samt at arbejde sammen med AKV's dygtige team.

Kalender

Af direktionssekretær Marlene Harbo

Torsdag den 20. juni 2024 kl. 09.30

Generalforsamling

ADMIN. & PRODUKTION
GRAVSHOLTVEJ 92
9310 VODSKOV

SALG
AGRO FOOD PARK 13
8200 AARHUS N

TLF
MAIL
WEB

+45 96 38 94 20
AKV@AKV.DK
WWW.AKV.DK